

Wymogi rynku pracy we Włoszech a szanse zatrudnienia obywateli polskich.

„Włochy są jak tęcza, rozciągnięte od wiecznych lodowców Alp i górskich jezior, poprzez mgliste pola ryżowe doliny Padu i Ticino, zielone wzgórza Toskanii, aż po spaloną słońcem i lawą z Etny Sycylię. Tęcza tworzona nie tylko przez kraj, ale także przez ludzi. Od austriackich górali z południowego Tyrolu, poprzez pracoholików z Mediolanu, mrukowatych potomków dawnych *banditi* z Sardynii, wreszcie rzymskich amatorów *dolce vita*, neapolitańskich mistrzów *belcanto* i „ludzi honoru” sycylijskiej mafii.”¹

1. Analiza lokalnego rynku pracy (bezrobocie, zatrudnienie w sektorach).

Wyniki ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań we Włoszech (*Censimento della Popolazione e Abitazioni*), wykazały, że liczba ludności w 2001 r. wynosiła 56.995.744 osób. W tym czasie najwięcej ludności liczyły regiony północne i południowe, najmniej wyspy.

Unijny urząd statystyczny Eurostat podał w sierpniu 2005 roku, że stopa bezrobocia wyniosła w sierpniu w całej Unii Europejskiej (UE) 8,7% wobec 8,6% w lipcu. Bezrobocie w strefie euro kształtowało się w sierpniu na poziomie 8,6% wobec 8,5% w lipcu. W sierpniu 2004 roku stopa bezrobocia w krajach „25” wynosiła 9,0%, a w strefie euro 8,9%. Najniższy poziom wyrównanej sezonowo stopy bezrobocia w sierpniu odnotowano w Irlandii (4,3%), Wielkiej Brytanii (4,6% w czerwcu), Holandii (4,7%), Danii (4,8%) i Austrii (5,2%). Najwyższe bezrobocie wciąż było w Polsce (17,5%), na Słowacji (15,2%), w Grecji (9,9% w marcu), a także Francji i w Niemczech (po 9,6%) oraz w Hiszpanii (9,4%). We Włoszech stan ten nie uległ wielkiej zmianie.

Stopa bezrobocia we Włoszech w 2003 r. wyniosła 8,7%. Utworzono wówczas 225 tys. nowych miejsc pracy (z czego 11 tys. na południu kraju). W 2002 r. liczba ta wynosiła 315 tys., a w 2001 r. 434 tys. Nowością był fakt, iż zatrudnienie wzrosło również w sferze samozatrudnienia. Liczba zatrudnionych przekroczyła 22 miliony. Największy wzrost zatrudnienia nastąpił w budownictwie (na skutek rozwoju rynku nieruchomości), handlu (w szczególności sieć szerokiej dystrybucji) i usługach.

Są jednak we Włoszech regiony, które wciąż charakteryzują się bardzo wysokim bezrobociem. Przykładem może być Kalabria, gdzie wg danych biura Eurostat bezrobocie wynosi ok. 24,6% (w tym 58,2% stanowią osoby młode, poniżej 25 roku życia, a 35,6% kobiety). We Włoszech największy odsetek osób pozostających bez pracy to osoby do 25 roku życia.

Badania z roku 2004 donoszą, że liczba zatrudnionych wyniosła ponad 21 mln, co stanowi 38,3% ludności z tego pracownicy najemni stanowili 27,8%, a 10,5% osoby prowadzące samodzielnie działalność gospodarczą. Osoby poszukujące pracę stanowiły ok. 3,6%.

---

¹ National Geographic Polska, Nowa Europa, Wydanie Specjalne, Grażyna i Adam Torbiccy, Kraina wszystkich kolorów tęczy, Nr 1/04, s. 158.

2. Potrzeby wynikające z gospodarki kraju

Gospodarka włoska jest jedną z najbardziej rozwiniętych w całej Unii Europejskiej. Gospodarczo Włochy wyraźnie dzielą się na dobrze rozwiniętą północ i zacofane, słabo rozwinięte południe. Na terenie północnych Włoch przemysł jest dobrze rozwinięty i nowoczesny, a rolnictwo wydajne. Na południu przeważają tradycyjne uprawy oraz małe i nisko wydajne gospodarstwa rolne, natomiast przemysł jest słabo rozwinięty. Mimo tych różnic Włochy są szóstą potęgą gospodarczą świata

Włochy są prawie całkowicie pozbawione ważnych surowców mineralnych. Wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego jest minimalne, stąd duże potrzeby eksportowe kraju. Do zaspokojenia braków energetycznych wykorzystuje się energię wód płynących energię geotermiczną w okolicach wulkanów oraz energię atomową.

Włoski przemysł w znacznej mierze oparty jest na przemyśle hutniczym, zlokalizowanym głównie w miastach portowych (Genua, Neapol, Tarent) - ze względu na import surowców – oraz w Turynie i w Mediolanie. Hutnictwo zaspokaja potrzeby przemysłu elektromaszynowego, a zwłaszcza stocznioowego i samochodowego. Większość samochodów wytwarza bardzo znana w Polsce, firma Fiat, mająca siedzibę w Turynie. Przemysł mineralny, włókienniczy, odzieżowy i spożywczy jest również dobrze rozwinięty i cieszy się długą tradycją. Należy pamiętać też o dużym udziale turystyki, dzięki której silnie wzrasta wskaźnik PKB.

Od 2000 roku we Włoszech zaobserwowano obniżenie koniunktury, co spowodowało 12% poziom bezrobocia. W tym czasie Włochy przeobraziły się w państwo opiekuńcze, wypłacające wysokie zasiłki dla osób pozostających bez pracy. System opieki powodował, że wielu Włochów nie odczuwało potrzeby pójścia do pracy. Dopiero w 2002 roku bezrobocie zmniejszyło się o ok. 3%. Rok później zanotowano niski wzrost gospodarczy kraju. Przyczyną niskiego poziomu wzrostu gospodarczego miał być spadek dynamiki produkcji przemysłowej, wzrost cen produktów rolnych, pogorszenie się sytuacji na rynku turystycznym, a także stały wroście paliw. W 2003 roku poziom bezrobocia wyniósł 8,7%.

Aktualnie tylko 40% Włochów jest czynna zawodowo. Relatywnie mała liczba osób aktywnych zawodowo jest też efektem starzenia się społeczeństwa, co powoduje brak osób do pracy. Wniosek jest jeden: Włochy potrzebują wielu pracowników wykwalifikowanych w branży medycznej, oraz osób zajmujących się pomocą osobom starszym. Osoby związane z służbą zdrowia mają ułatwioną pracę na terenie Włoch, tzn. mogą pracować poza kontyngentem i bez konieczności uzyskiwania pozwolenia. Na tych samych warunkach pracę znajdują również: profesorowie, wykładowcy uniwersyteccy i naukowcy, kadra kierownicza, tłumacze, osoby odbywające szkolenia lub staże we włoskich przedsiębiorstwach, pracownicy międzynarodowych firm czasowo przeniesieni do Włoch, osoby które przed lub po 1 maja 2004 roku legalnie i bez przerw pracowały w tym kraju przez co najmniej 12 miesięcy oraz ich małżonkowie i dzieci poniżej 21 roku życia.

Włochy to kraj, w którym dużo osób zostaje zatrudnionych w okresie letnim. Sezonowo pracują przede wszystkim osoby trudniące się zbieraniem owoców i warzyw (winogron, truskawek, oliwek) oraz przedstawiciele branży hotelarskiej (konieczne ze znajomością języka włoskiego).

Pracę sezonową najłatwiej znaleźć: w nadmorskich miejscowościach (branża hotelarska i gastronomiczna), na południu kraju - na plantacjach warzyw i owoców, na północy kraju - w winnicach, sadach oraz w ośrodkach narciarskich.

3. Perspektywy zatrudnienia pracowników z Polski.

Po rozszerzeniu Unii Europejskiej Włochy w obawie przed napływem wielkiej rzeszy pracowników wprowadziły 2-letni okres przejściowy ograniczający dostęp do swojego rynku pracy. Polacy mają możliwość podjęcia pracy we Włoszech w ramach kontyngentu miejsc pracy. Tegoroczny limit wynosi 79,5 tys. pozwoleń na pracę dla obywateli z nowych krajów członkowskich

Zgodnie z decyzją rządu włoskiego dostęp do włoskiego rynku pracy uzyskać może 20 tys. obywateli tylko 8 nowych państw członkowskich UE (bez Cypru i Malty); w stosunku do tych osób procedury związane z wydawaniem pozwolenia na pracę ulegną uproszczeniu. W 2004 r. kontyngent został wyczerpany głównie przez pracowników sezonowych.

Limit pracowników z 8 nowych państw członkowskich UE dopuszczonych do włoskiego rynku pracy w 2005 r. wynosi 79,5 tys., bez podziału na pracowników najemnych i sezonowych. Do końca kwietnia br. wydano 26 tys. 653 pozwoleń na pracę, z czego 12 tys. 300 na pracę sezonową. Zatrudnienie sezonowe w słonecznej Italii cieszy się tak dużym zainteresowaniem jak praca w Niemczech, mimo obostrzeń, które mają być utrzymane do końca kwietnia 2006 r. Jednak 2-letni okres przejściowy dotyczy jedynie tzw. pracowników podległych, zatrudnionych przez pracodawcę włoskiego lub mającego siedzibę we Włoszech. W stosunku do pracowników samodzielnych i wykonujących wolne zawody okres przejściowy nie będzie obowiązywał.

Ubiegający się o pracę we Włoszech ma obowiązek znaleźć pracodawcę mającego stały pobyt we Włoszech. Następnie pracodawca występuje o pozwolenie na pracę (*autorizzazione al lavoro*) do jednego ze zdecentralizowanych urzędów Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej (*Direzione Provinciale del Lavoro*), odpowiednim dla miejscowości, w której ma być wykonywana praca. Każde podanie musi zawierać: dane osobowe pracodawcy (kserokopię ważnego dokumentu tożsamości/ pozwolenia na pobyt stały we Włoszech), dane osobowe potencjalnego pracownika (wraz z kserokopią ważnego paszportu), proponowane warunki zatrudnienia (uzgodniona umowa stron, kwalifikacje i poziom zatrudnienia, miesięczne wynagrodzenie brutto, liczba godzin pracy, miejsce zatrudnienia, typ umowy: zatrudnienia na stałe, na czas określony, sezonowo), umowę o pracę. W celu pobytu innym niż turystyczny należy w ciągu 8 dni od daty wjazdu zgłosić się na najbliższy komisariat policji i złożyć wniosek o wydanie zezwolenia na pobyt.

O wydawaniu pozwoleń na pracę decyduje kolejność rejestrowania wniosków. Data wysłania wniosku jest datą decydującą. Lista pozwoleń może liczyć maksymalnie 20 tys. wniosków. Następnie Regionalny Urząd Pracy wydaje pozwolenie na pracę i przesyła go do pracodawcy, który złożył wniosek i do odpowiedniej Okręgowej Kwatery Policji, w której pracownik będzie musiał złożyć wniosek o pozwolenie na pobyt (*carta di soggiorno per lavoro*) związany z podjęciem pracy. Pozwolenie na pobyt może być przyznane, o ile nie zostaną wyczerpane limity miejsc pracy przewidziane w danym roku dla cudzoziemców. Według aktualnych przepisów obywatele nowych krajów UE są zwolnieni z obowiązku posiadania wizy wjazdowej do Włoch

We Włoszech najczęściej pracuje się 40 godzin tygodniowo, czas pracy wraz z nadgodzinami nie może przekroczyć 48 godzin. Pracownikowi przysługują też cztery tygodnie urlopu rocznie. W większości firm praca rozpoczyna się o godzinie 9. Na Północy Włoch w okolicach południa przewidziana jest godzinna przerwa obiadowa, ale na Południu ze względu na upały przerwa trwa do 16. W takich przypadkach wydłużają się również godziny pracy i Włosi opuszczają swoje stanowiska nawet ok. 21.

Wynagrodzenie we Włoszech w dostępnych dla Polaków zawodach może mieścić się w granicach od 400 do 2, 3 tys. euro miesięcznie (np. pomoc domowa otrzymuje od 400 do 700 euro miesięcznie; opiekunka do dziecka – ok. 700 euro miesięcznie; praca 4 godziny dziennie 5 dni w tygodniu, pielęgniarka w prywatnej klinice – ok. 1,3 - 2 tys. euro, lekarz - ok. 1,5 tys. euro).

W przypadku legalnej pracy pracodawca odprowadza składki ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego. Osoby pracujące legalnie mają więc prawo do korzystania z publicznej służby zdrowia. Wszyscy, którzy ubezpieczeni są w Polsce w NFZ mogą ubiegać się o tzw. świadczenia konieczne (nieszczęśliwe wypadki, zawały, urazy). Chcąc skorzystać z tego rodzaju ubezpieczenia za granicą trzeba pobrać z NFZ formularz E111 (poświadczający, że polski fundusz pokryje koszty leczenia). Formularze dostępne są w oddziałach NFZ i na stronie www.nfz.gov.pl/ue.

Aktualnie tylko 40% Włochów jest czynna zawodowo. Relatywnie mała liczba osób aktywnych zawodowo jest też efektem starzenia się społeczeństwa, co powoduje brak osób do pracy. Wniosek jest jeden: Włochy potrzebują wielu pracowników wykwalifikowanych w branży medycznej, oraz osób zajmujących się pomocą osobom starszym. Osoby związane z służbą zdrowia mają ułatwioną pracę na terenie Włoch, tzn. mogą pracować poza kontyngentem i bez konieczności uzyskiwania pozwolenia. Na tych samych warunkach pracę znajdują również: profesorowie, wykładowcy uniwersyteccy i naukowcy, kadra kierownicza, tłumacze, osoby odbywające szkolenia lub staże we włoskich przedsiębiorstwach, pracownicy międzynarodowych firm czasowo przeniesieni do Włoch, osoby które przed lub po 1 maja 2004 roku legalnie i bez przerw pracowały w tym kraju przez co najmniej 12 miesięcy oraz ich małżonkowie i dzieci poniżej 21 roku życia.

Włochy to kraj, w którym dużo osób zostaje zatrudnionych w okresie letnim. Sezonowo pracują przede wszystkim osoby trudniące się zbieraniem owoców i warzyw (winogron, truskawek, oliwek) oraz przedstawiciele branży hotelarskiej (konieczne ze znajomością języka włoskiego).

Pracę sezonową najłatwiej znaleźć: w nadmorskich miejscowościach (branża hotelarska i gastronomiczna), na południu kraju - na plantacjach warzyw i owoców, na północy kraju - w winnicach, sadach oraz w ośrodkach narciarskich. Osoby pragnące znaleźć zatrudnienie we Włoszech powinny skorzystać z pomocy agencji pośrednictwa pracy. Jednak należy pamiętać, że w Polsce tylko agencje z certyfikatem Ministerstwa Gospodarki i Pracy mają prawo prowadzić pośrednictwo i kierować do pracy za granicę. Ich wykaz można znaleźć na stronie internetowej resortu: <http://www.praca.gov.pl/index.php?page=posrednictwo&status=1b>. Podobnie działają agencje włoskie. Aby sprawdzić ich legalność należy wejść na stronę www.welfare.gov.it/SIL/AvvisoSil.htm.

Ważne informacje dotyczące agencji pośrednictwa pracy działających we Włoszech można także znaleźć na stronie internetowej Wydziału Ekonomiczno-Handlowego Ambasady RP w Rzymie.

Alicja Neumann

Wykorzystane w pracy materiały pochodzą z poniższych stron:

http://pl.wikipedia.org/wiki/Gospodarka_W%C5%82och).

<http://www.cnel.it/>, <http://www.welfare.gov.it/>

<http://www.hrc.pl/index.php?dzid=84&did=228&part=1>

http://www.infor.pl/dane/?right=7&tresc=praca_za_granica_2005ie:

www.infopolonia.it/posrednictwo%20pracy.html

<http://www.italia.w.tkb.pl/nauka.htm>

<http://www.italia.w.tkb.pl/nauka.htm>

http://www.parp.gov.pl/kraje_UE/wlochy.pdf

http://www.pracuj.pl/kariera_praca_w_ue_wlochy.htm#top

www.polonia-wloska.org Związek Polaków we Włoszech

www.welfare.gov.it Włoskie Ministerstwo Pracy